

Några frågor om ordningslagen

Sammanfattning

I detta ärende behandlar utskottet proposition 2003/04:174 Några frågor om ordningslagen jämte en motion som väckts med anledning av propositionen samt en motion som väckts under den allmänna motionstiden år 2004.

I propositionen föreslås vissa ändringar i ordningslagen (1993:1617) som bl.a. gäller ansökningar om tillstånd till tävling med eller uppvisning av fordon på väg, säkerhet för tivolianordningar, förbud att beträda spårfordons utsida samt prövningstillstånd vid överklagande av beslut av länsrätt.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2005.

Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionerna.

I ärendet finns två reservationer (m).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Ändring i ordningslagen.....	5
Tillstånd till tävlingar på väg med fordon m.m.....	5
Tillstånd till danstillställning.....	6
Ordningslagen och järnvägslagen.....	7
Propositionen i övrigt.....	8
Reservationer.....	9
1. Tillstånd till danstillställning, punkt 2 (m).....	9
2. Ordningslagen och järnvägslagen, punkt 3 (m).....	9
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	11
Propositionen.....	11
Följdmotion.....	11
Motion från allmänna motionstiden hösten 2004.....	11
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	12

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Ändring i ordningslagen**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617). Därmed bifaller riksdagen proposition 2003/04:174.

2. **Tillstånd till danstillställning**

Riksdagen avslår motion 2004/05:Ju3 yrkande 1.

Reservation 1 (m)

3. **Ordningslagen och järnvägslagen**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Ju3 yrkande 2 och 2004/05:Ju279.

Reservation 2 (m)

Stockholm den 25 januari 2005

På justitieutskottets vägnar

Johan Pehrson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Johan Pehrson (fp), Britta Lejon (s), Rolf Olsson (v), Margareta Sandgren (s), Beatrice Ask (m), Lennart Nilsson (s), Helena Frisk (s), Peter Althin (kd), Elisebeht Markström (s), Jeppe Johnsson (m), Göran Norlander (s), Torkild Strandberg (fp), Johan Linander (c), Joe Frans (s), Cecilia Magnusson (m), Kerstin Andersson (s) och Leif Björnlod (mp).

Redogörelse för ärendet

Inom Justitiedepartementet har departementspromemorian Några frågor om ordningslagen (Ds 2001:66) utarbetats. Promemorian behandlar förslag till vissa ändringar i ordningslagen. Promemorian har remissbehandlats och en sammanställning över remissyttrandena finns tillgänglig i Justitiedepartementet (dnr Ju2001/8204/PO).

I propositionen behandlas också två förslag till ändringar i ordningslagen som inte togs upp i promemorian och som har remitterats i särskild ordning. Sammanställningar över remissyttrandena över respektive förslag finns tillgängliga i Justitiedepartementet (dnr Ju2004/1151/PO respektive dnr Ju2004/3623/DOM).

Lagrådet har granskat förslaget, och regeringen har följt de synpunkter som Lagrådet lämnat.

Regeringens lagförslag återfinns i *bilaga 2*.

Utskottets överväganden

Ändring i ordningslagen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ordningslagen samt att riksdagen avslår motionsyrkanden dels om att kravet på tillstånd för att anordna en offentlig danstillställning skall avskaffas, dels om att ordningslagens och järnvägslagens bestämmelser om säkerhet skall bringas i överensstämmelse med varandra.

Jämför reservationerna 1 (m) och 2 (m).

Tillstånd till tävlingar på väg med fordon m.m.

I propositionen tas upp ett flertal frågor som rör ordningslagen, och regeringen föreslår följande ändringar.

Länsstyrelsen skall i vissa fall från polismyndigheten överta prövningen enligt ordningslagen av ansökningar om tillstånd till tävling eller uppvisning på väg med andra fordon än motorfordon. Anledningen är bl.a. att det ofta behövs särskilda trafikföreskrifter för dessa tillställningar och att länsstyrelsen, till skillnad från polismyndigheten, är behörig att utfärda sådana föreskrifter. Genom ändringen kommer prövningen beträffande sådana fordon att ske på samma sätt som i dag sker med ansökningar om tillstånd till tävling eller uppvisning på väg med motorfordon.

Riksdagen gav våren 2000 regeringen till känna att det fanns ett behov av översyn av säkerhetskraven beträffande vissa tivolianordningar (bet. 1999/2000:BoU9, rskr. 190). I propositionen föreslår nu regeringen vissa sådana förändringar. Fler typer av tivolianordningar än i dag skall omfattas av ordningslagens bestämmelser om säkerhet. Det rör sig om t.ex. anordningar för bungyjump, vattenrutschkanor eller liknande anordningar. Dessutom skall ordningslagens säkerhetskrav även omfatta tivolianordningar som används i andra sammanhang än vid allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar. Det är den enskilda anläggningens karaktär som skall vara avgörande och inte var den är placerad eller i vilket sammanhang den används. Vidare skall kravet på godkännande av tivolianläggningar utgå. Detta är en anpassning till den gällande kontrollordningen, som bygger på besiktning genom enskilda organ och som innebär att tivolianordningar skall besiktigas av ackrediterade organ för att få användas. Tidigare fanns ett krav på godkännande av en kontrollerande myndighet.

Regeringen föreslår vidare att ordningslagens bestämmelse om säkerhet vid spårtrafik (4 kap. 5 §) förtydligas så att det klart framgår att det är förbjudet att beträda spårfordons utsida utan tillstånd.

Slutligen föreslås att det införs ett krav på prövningstillstånd vid överklagande av en länsrätts beslut enligt ordningslagen. Prövningstillstånd kan enligt allmänna regler beviljas om det finns anledning att ändra länsrätts avgörande, om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att en överprövning görs eller om det annars finns synnerliga skäl att pröva talan (34 a § andra stycket förvaltningsprocesslagen, 1971:291).

Utskottet anser att de i propositionen föreslagna ändringarna av ordningslagen bör genomföras, och utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Tillstånd till danstillställning

I motion Ju3 (m) yrkas att krav på tillstånd för att anordna en offentlig danstillställning skall avskaffas. Motionärerna anför att den byråkrati som krävs för att administrera tillstånden inte står i rimlig proportion till den information som polisen får genom förfarandet.

Offentliga sammankomster får inte utan tillstånd anordnas på offentliga platser. För en offentlig danstillställning krävs tillstånd även om den inte anordnas på en offentlig plats. Ansökan om tillstånd görs hos polismyndigheten. Ett tillstånd får förenas med villkor (2 kap. 4, 6 och 16 §§ ordningslagen).

I propositionen anför regeringen bl.a. att de argument som kan anföras mot ett avskaffande av kravet på danstillstånd, framför allt avseende ordning och säkerhet, väger tyngre än behovet av minskad byråkrati. Det är väl känt att det vid danstillställningar kan uppkomma bråk och andra situationer som kräver polisingripande (s. 14).

I sammanhanget kan nämnas att Polisverksamhetsutredningen i två delbetänkanden, Mot ökad koncentration – förändring av polisens verksamhet (SOU 2001:87) och Polisverksamhet i förändring (SOU 2002:70), har tagit upp frågan om prövningen av ansökningar om tillstånd till offentlig tillställning. I det senare betänkandet anför bl.a. att enligt utredningens uppfattning bör prövningen av sådana ansökningar även i fortsättningen göras av polismyndigheten (s. 75 f.).

Betänkandena bereds för närvarande i Justitiedepartementet.

Utskottet delar visserligen motionärernas bedömning att ett avskaffande av kravet på tillstånd till danstillställningar som inte genomförs på offentlig plats skulle kunna leda till minskad byråkrati. Ett avskaffande av kravet skulle emellertid försvåra polisens informationsinhämtande, och därmed göra det svårare för polisen att fullgöra sitt uppdrag att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Danstillställningar med stor publik kan också leda till t.ex. trafikproblem och ordningsstörningar, och det är viktigt att villkoren för tillställningen uppmärksammas vid en ansökan. Utskottet anser mot denna bakgrund, och då utskottet inte vill föregripa beredningen i Regeringskansliet av Polisverksamhetsutredningens betänkanden, att kravet på tillstånd till danstillställning i varje fall tills vidare bör vara kvar. Utskottet avstyrker motion Ju3 i denna del.

Ordningslagen och järnvägslagen

I motionerna Ju3 och Ju279 (båda m) begärs att ordningslagens och järnvägslagens bestämmelser om säkerhet bringas i överensstämmelse med varandra.

Bestämmelser om säkerhet och om befogenheter för trafikutövarns personal vid spårtrafik finns i dag både i järnvägslagen (2004:519) och i ordningslagen. Järnvägslagens bestämmelser gäller för järnvägstrafik, även regional sådan, men inte för tunnelbana och spårväg. För dessa finns särskilda bestämmelser i ordningslagen. Generellt kan sägas att ordningslagens bestämmelser är mer detaljerade än järnvägslagens.

Frågan om gemensamma bestämmelser om ordning och säkerhet för all kollektiv persontrafik till lands diskuterades i samband med införandet av ordningslagen. Med hänsyn bl.a. till att bestämmelserna för järnvägstrafik i vissa avseenden, t.ex. vad gäller trafikpersonalens befogenheter, skiljer sig från regleringen för övrig kollektivtrafik bedömdes det vara motiverat att bestämmelserna för järnvägstrafiken hölls samman. Regeringen ansåg vidare att det inte medförde några fördelar att föra över bestämmelserna som gäller för järnvägstrafik till ordningslagen (prop. 1992/93:210 s. 202 f.).

Regeringen anför i den nu aktuella propositionen (s. 22 f.) att det i och för sig kan finnas skäl att överväga gränsdragningen mellan vilken verksamhet som skall omfattas av bestämmelserna i ordningslagen och vilken som skall regleras i järnvägslagen. Det är särskilt tydligt när det gäller gränsdragningen mellan kollektivtrafiken i Stockholm, där tunnelbana och regional järnvägstrafik bedrivs parallellt. Detta är dock ett specifikt problem för Stockholm, eftersom det inte bedrivs tunnelbanetrafik någon annanstans i Sverige. En ändring som innebar att ordningslagens regler skulle gälla även för regional järnvägstrafik skulle visserligen leda till en mer enhetlig reglering i Stockholm. I de delar av landet där regional järnvägstrafik bedrivs parallellt med annan järnvägstrafik skulle dock förhållandet bli det motsatta. Mot denna bakgrund anser regeringen att det ter sig olämpligt att tillämpa ordningslagens bestämmelser om tunnelbana på den regionala järnvägstrafiken.

Efter det att propositionen överlämnades till riksdagen har Järnvägsutredningen lagt fram sitt slutbetänkande En samlad järnvägslagstiftning (SOU 2004:92). I betänkandet anför bl.a. att bestämmelserna om ordning vid tunnelbana och spårväg skall behållas i ordningslagen samt att det är olämpligt att tillämpa ordningslagens bestämmelser på den regionala järnvägstrafiken.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet bereds betänkandet för närvarande.

Utskottet konstaterar att frågan om förhållandet mellan ordningslagens och järnvägslagens bestämmelser om ordning och säkerhet kommer att beredas ytterligare inom Regeringskansliet. Detta arbete bör inte föregripas. Utskottet föreslår att motionerna Ju3 och Ju279 avslås i nu behandlad del.

Propositionen i övrigt

I övrigt har utskottet ingenting att anföra med anledning av propositionen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Tillstånd till danstillställning, punkt 2 (m)

av Beatrice Ask (m), Jeppe Johnsson (m) och Cecilia Magnusson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om tillstånd till danstillställning. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ju3 yrkande 1.

Ställningstagande

Den byråkrati som krävs för att administrera tillstånden till danstillställningar står enligt vår mening inte i rimlig proportion till den information som polisen får genom förfarandet. I stället bör polisen kunna utnyttja andra vägar för att få information om att en danstillställning kommer att äga rum. Polisen måste därvid i större utsträckning än vad som sker i dag samarbeta med kommunen. I den mån polisen anser sig behöva en möjlighet att meddela villkor vid större danstillställningar bör detta kunna lösas genom att en anmälningsplikt införs för sådana tillställningar.

Det får ankomma på regeringen att återkomma med lagförslag i enlighet med vad vi nu har anfört.

2. Ordningslagen och järnvägslagen, punkt 3 (m)

av Beatrice Ask (m), Jeppe Johnsson (m) och Cecilia Magnusson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ordningslagen och järnvägslagen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Ju3 yrkande 2 och 2004/05:Ju279.

Ställningstagande

Det är olyckligt att olika ordnings- och säkerhetsbestämmelser gäller för tunnelbana och annan regional spårbunden trafik. De olika reglerna kan leda till osäkerhet hos de personer som skall upprätthålla ordningen på de olika färdmedlen. Genom att göra ordningslagens bestämmelser tillämpliga på all spårtrafik skulle undanröja denna osäkerhet.

Regeringen ges i uppdrag att återkomma till riksdagen med ett lagförslag som tillgodoser det anförda.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2003/04:174 Några frågor om ordningslagen:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617).

Följdmotion

2004/05:Ju3 av Beatrice Ask m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att krav på tillstånd för att anordna en offentlig danstillställning avskaffas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att ordningslagens och järnvägslagens bestämmelser om säkerhet bringas i överensstämmelse med varandra.

Motion från allmänna motionstiden hösten 2004

2004/05:Ju279 av Henrik S Järrel (m):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i ordningslagen i enlighet med vad som i motionen anføres.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

2 Förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8, 13 och 28 §§, 3 kap. 26 och 27 §§ samt 4 kap. 5 § ordningslagen (1993:1617) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 §

Polismyndigheten prövar frågor om tillstånd att anordna allmänna sammankomster och offentliga tillställningar samt om befrielse enligt 4 § andra stycket från skyldigheten att ansöka om tillstånd att anordna offentliga tillställningar.

Om den offentliga tillställningen avser tävling eller uppvisning i motorsport och det för att genomföra tillställningen krävs beslut av länsstyrelsen i något annat avseende, prövas dock frågan om tillstånd av länsstyrelsen efter samråd med polismyndigheten.

Om den offentliga tillställningen avser tävling eller uppvisning i motorsport *eller tävling eller uppvisning på väg med fordon* och det för att genomföra tillställningen krävs beslut av länsstyrelsen i något annat avseende, prövas dock frågan om tillstånd av länsstyrelsen efter samråd med polismyndigheten.

Anmälan om en allmän sammankomst eller offentlig tillställning behandlas av polismyndigheten som också prövar frågor om befrielse enligt 5 § fjärde stycket från skyldigheten att göra anmälan om sammankomster eller tillställningar.

13 §

Tivolianordningar, såsom karuseller, pariserhjul, *bergbanor*, bilbanor och liknande anordningar, får användas vid allmänna sammankomster *eller* offentliga tillställningar endast om de *erhåller* betryggande säkerhet mot olycksfall och om de är besiktigade *och godkända*.

Tivolianordningar, såsom karuseller, pariserhjul, *berg- och dalbanor*, bilbanor, *vattenrutschkanor* och liknande *personförande eller personbärande* anordningar för *nöjesändamål*, får användas vid allmänna sammankomster, offentliga tillställningar *eller i andra fall tillhandahållas allmänheten*, endast om de *ger* betryggande säkerhet mot olycksfall och om de är besiktigade.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om provning, besiktning och förbud att använda en tivolianordning.

28 §

Polismyndighetens beslut enligt detta kapitel får överklagas hos *länsrätten*.

Polismyndighetens beslut enligt detta kapitel får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Länsstyrelsens beslut enligt 8 § andra stycket får överklagas hos *länsrätten*.

Länsstyrelsens beslut enligt 15 § andra stycket och Socialstyrelsens beslut enligt 19 § får inte överklagas.

Länsstyrelsens beslut enligt 8 § andra stycket får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Om inte något annat har beslutats gäller polismyndighetens beslut omedelbart utom när det är fråga om ersättningsskyldighet enligt 26 eller 27 §.

3 kap.

26 §

Polismyndighetens beslut enligt detta kapitel eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av detta kapitel får överklagas hos *länsrätten*. Dock får polismyndighetens beslut att avslå en ansökan om att få ta i anspråk offentlig plats inte överklagas, om beslutet föranleds av ett avstyrkande från kommunen enligt 2 § första stycket.

Polismyndighetens beslut enligt detta kapitel eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av detta kapitel får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Dock får polismyndighetens beslut att avslå en ansökan om att få ta i anspråk offentlig plats inte överklagas, om beslutet föranleds av ett avstyrkande från kommunen enligt 2 § första stycket.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I fråga om överklagande av kommunens beslut i fall som avses i 1 kap. 2 § eller i 2 § eller någon av 8–10 §§ i detta kapitel gäller bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (1991:900).

27 §

Länsstyrelsens beslut att upphäva lokala föreskrifter enligt 13 § andra stycket får överklagas av kommunen hos *länsrätten*.

Länsstyrelsens beslut att upphäva lokala föreskrifter enligt 13 § andra stycket får överklagas av kommunen hos *allmän förvaltningsdomstol*.

I övrigt får länsstyrelsens beslut enligt detta kapitel inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

4 kap.

5 §

Utan spårinnehavarens eller trafikföretagets tillstånd får inte någon

1. beträda spårområde för tunnelbana eller sådan del av spårvägs spårområde för vilken det genom stängsel eller skyltar eller på annat liknande sätt klart framgår att allmänheten inte har tillträde,

2. vidröra manöver- och signalanordningar eller liknande anordningar eller på annat sätt hindra trafikens behöriga gång.

2. *beträda spårfordons utsida,*

3. vidröra manöver- och signalanordningar eller liknande anordningar eller på annat sätt hindra trafikens behöriga gång.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2005.
 2. Ärenden enligt 2 kap. 8 § andra stycket som kommit in till polismyndigheten före den 1 april 2005 men som ännu inte har avgjorts, handläggs av länsstyrelsen enligt 2 kap. 8 § andra stycket i dess nya lydelse.
 3. Prövningstillstånd krävs inte i fråga om domar och beslut som har meddelats av länsrätt före ikraftträdandet.